

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Jurbarko „Ažuoliuko“ mokyklos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – sukurti saugią, vaiko (mokinio) asmenybės augimui, brandai ir ugdymui (si) palankią aplinką Mokykloje, kurioje vaikai (mokiniai) jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas Mokykloje susijęs su emocijomis vaikų (mokinių), įstaigos darbuotojų, tėvų (toliau – Mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

2. Aprašas vadovaujasi šiais principais:

2.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

2.2. kiekvienas Mokyklos pedagogas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, privalo į tai reaguoti.

3. Visi Mokyklos darbuotojai pasirašytinai turi būti supažindinti su Mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka:

3.1. Mokyklos sekretorius pasirašytinai supažindina pedagogus ir kitus darbuotojus;

3.2. grupės (klasės) pedagogas supažindina vaikus (mokinius) ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

4.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.2.1. žodinės patyčios - pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas ir kt.;

4.2.2. fizinės patyčios - mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, turtinė žala ir kt.;

4.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

4.3. patyčias patiriantis vaikas (mokinys), iš kurio yra tyčiojamas;

4.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas (mokinys) ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

4.5. patyčias patiriantis suaugęs – pedagogas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (mokinys) ar vaikai (mokiniai);

4.6. patyčių stebėtojas – vaikas (mokinys), matantis ar žinantis apie patyčias;

4.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Mokyklos bendruomenės švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.8. patyčių intervencija – Mokyklos administracijos, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Mokyklos darbuotojų (toliau – Mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

4.9. socialinės ir emocinės kompetencijos – vaikų (mokinių) savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

5. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi įstaigos bendruomenės nariai.

7. Mokyklos vadovas yra atsakingas už įstaigos Aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

8. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys (VGK nariai), sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupę). Vykdyto grupę ir vykdymo grupės pirmininką skiria Mokyklos vadovas. Vykdyto grupės pirmininkas koordinuoja Priemonių įgyvendinimą Mokykloje; veda Smurto ir patyčių registracijos žurnalą; Vykdyto grupę kasmet:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių pedagogų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl įstaigoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

9. Vertybės: Mokykla puoselėja pozityvias vertybes (bendruomeniškumą, mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų Mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla.

10. Elgesio normos: Mokykloje susitarta dėl elgesio taisyklių, kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus / laukiamas, tiek neleistinas / nepageidaujamas vaikų (mokinių) elgesys, numatomi jų skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems Mokyklos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas Mokyklos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų vaikų (mokinių) elgesį.

11. Pareigybių aprašymai ar pareiginiai nuostatai: Mokyklos darbuotojų pareigybių aprašymuose ar pareiginiuose nuostatuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo(si) aplinkos Mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Mokyklos nustatytą tvarką.

12. Bendradarbiavimas: Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su vaikų (mokinių) tėvais, vietos bendruomene, Jurbarko r. savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

13. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

13.1. nuosekliai ir reguliariai ugdyti vaikų (mokinių) socialines ir emocines kompetencijas;

13.2. ne rečiau kaip kartą per ketverius metus pedagogai tobulina kvalifikaciją vaikų (mokinių) socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

14. Mokyklos Vaiko gerovės komisija:

14.1. rūpinasi saugios ir palankios vaikams (mokiniais) aplinkos kūrimu;

14.2. vadovaudamasi Mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie ugdymo(si) aplinkos saugumą, Mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas.

15. Pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimas:

15.1. Mokyklos bendruomenės narių santykiai: Mokykloje kuriama ugdymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos vaikų (mokinių) stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo Mokyklos bendruomenei jausmai;

15.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas;

15.3. tėvų informavimas, įtraukimas, konsultavimas. Vykdomas tėvų informavimas, konsultavimas, įtraukimas smurto ir patyčių prevencijos, saugios aplinkos kūrimo klausimais.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

16. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

16.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą/patyčias, nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

16.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi/smurtauja, Mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

16.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus)) ar Mokyklos švietimo pagalbos specialistus ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

16.4. informuoja grupės pedagogą ir Vykdyto grupės pirmininką apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejus; kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr.1).

17. Grupės pedagogas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

17.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

17.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

17.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2); ją perduoda direktoriaus paskirtam Vykdyto grupės pirmininkui.

17.4. užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) ją registruoja Patyčių registracijos žurnale;

17.5. Vykdyto grupės pirmininkas, nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį. Inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

18. Vykdyto grupė ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

18.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase/grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

18.2. informuoja Mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

18.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, esant poreikiui, organizuoja Vykdyto grupės ar Vaiko gerovės komisijos pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

19. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi įstaigos Apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie darbuotojo patiriamas patyčias arba darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

21. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys vaiko (mokinio) asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku (mokiniu) ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko (mokinio) teises ir teisėtus interesus.

23. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė vaikų (mokinių), jų tėvų (globėjų, rūpintojų) ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti smurto ir patyčių situaciją Mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

24. Aprašas skelbiamas Mokyklos internetinėje svetainėje.

Jurbarko „Ažuoliuko“ mokyklos smurto
ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje tvarkos aprašo
1 priedas

**JURBARKO „AŽUOLIUKO“ MOKYKLA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias	
Kas pranešė apie patyčias	
Kada įvyko patyčios (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atimtinėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės	
☐ Kiti pastebėjimai	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko (mokinio), <u>patyrusio patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius, grupė (klasė)	
Vaiko (mokinio), <u>kuris tyčiojosi</u> , vardas, pavardė, amžius, grupė (klasė)	
Vaiko (mokinio), <u>stebėjusio patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius, grupė (klasė)	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų (po įvykio) planas su:

Vaiku (mokiniu), patyrusiu patyčias	
Vaiku (mokiniu), kuris tyčiojosi	
Stebėtojais	
Patyčių dalyvių tėvais	
Kitais mokyklos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

JURBARKO „AŽUOLIUKO“ MOKYKLA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

